

رۆمانى خىكايەتەكانى باوكم

باوكى فەرھاد و باوكەكانمان

ھۆشەنگ شىخ محەمەد

2009/10/16

خىكايەتەكانى باوكم، رۆمانىكى قەبارە گەرەى فەرھاد پىربالە. كە لە دوو سەرچاوە ھەلقولە. يەكەميان ئەو كتيب و سەرچاوە ميژووييانەى نووسەر خۆى ئامازەى پىداون، دووميشيان خەياللى ھونەرييانەى نووسەر خۆى.

ئەم رۆمانە كە دەتوانين بە رۆمانىكى ميژوويى ناوژەدى بكەين، كە سەبارەت بە ھەولير و ديرۆكى ھەوليرە. لەھەمان كاتيشدا دەتوانين بە رۆمانىكى ھونەرى دابنيين. چونكە لەپال ئەو كەرەستانەى فەرھادپيربال لە كتيب و سەرچاوە جوراوجۆرەكان و كەسايەتییەكانى ھەوليردا دەستى كەوتون، توانيويەتى لە بۆتەيەكى ھونەرى تۆكەدا ھەموو كەسايەتى و كارئەكتەرەكان و رووداوەكان و جوگرافيا و ميژوو كۆمەلگەيەك بە يەكەو بەستتەو، بە شيوەيەك كە لە خويندەوھى رۆمانەكەدا دەتوانين ھەست بە دەزوويەكى ناديار بكەين كە ھەموو شتەكان بەيەكەو كۆدەكاتەو، ئەم دەزوو ناديارەش روحى شارىكە كە لە نيو كايەكانى سياسەت و دين و كۆمەلگە و رۆشنپيردا خۆى دەچنيتەو. كە من پيشم وايە ئەو دەزوو نھينىيە ھونەرى بە كارەكە بەخشيو، ئەگەر ئەو دەزوو ھونەرييە نەبوايە ئەو كارەكە لە كتيبيكى ميژوويى تيپەرى نەدەرد، بەلام ئەوھى ئەو كارە دەكاتە كاريكى ھونەرى، ئەو رايەلەيە كە دەتوانيت لە نيو رووداوەكاندا گيان و ئيرادەى كارئەكتەرەكان بچنيت و بيانكاتە بەر شارىك.

ھەولير، وەك شارىكى كۆن و دەولەمەند بە روودا و شەر و شۆق و نەخۆشى و ھەژارى و گەرەبوون و ويرانى و تراژييدا و دەسلەلاتى جوراوجۆرى سياسى و كۆمەلەيەتى و ئابوورى و رۆشەنپيرى. ئەم شارە ھيلىكى ھەيە، كە ھەر لە كۆنەو تا ئىستا دريژدەبيتەو. ئەو ھيلە ھەميشە كۆمەلەى بەھاي سياسى و كۆمەلەيەتى و رۆشەنپيرى دروست دەكات، كە بەردەوام خۆيان دووبارە دەكەنەو، كۆمەلەى بەھا كە فەرھاد لە زۆر شويندا لەسەر زارى كارئەكتەرەكان دووبارەى دەكاتەو، بۆ نموونە لەسەر زارى شەھابەدا زۆر شت كورت دەبيتەو:

(تۆ تەماشاي ناو چاوەكانم بكە.. من لەناو چاوەكانى خۆمدا: مردووم. وەك ھەموو ھەوليرىيەك ل 338

من لەناو چاوەكانى خۆمدا عەينەن عەبديك وام.. وەك ھەموو ھەوليرىيەك ل 339) ھەر لە سەر زمانى شەھابەدا، تيدەگەين كە لە ھەوليردا مرۆف ناتوانيت خەونيك ببينيت و دواى بكەويت، عاشق ببينت و مومارەسەى عەشقەكەى بكات، سەفەر بكات، ئازاد بيت، لە ئەمرى سەرۆك عەشيرەت و مەلا و ميرەكان و موديرە مفتخۆرەكان دەرچيت. ناتوانيت لە چوارچيوى نەريتە بۆگەنەكان دەرچيت. ھەم دەولەت و ھەم شەرع خەلكى دەرووتيننەو و ماف و ئازادىيەكانى مرۆف زەوت دەكەن، كەسيى ھەوليرى بيدەنگ و شەرمەن و بى ئاگا دەكەن. ريگەكەكانى بەردەمى پر دەكەن لە كۆسپ و چال و چەويل.

وینەى ھەولیر، وینەى شاریکە گۆرستانى خەونەکان، خەونە جوان و سادە و ساکارەکانى کەسانیک، کە دەیانەوی بە عەشقەوێ ژیان بکەن و گۆرانى بۆ خۆشەویستی بلین و ژیانیکى ئاسوودە بۆ خەلکى رەشوروت وەدەست بێنن، شاریکە لە پینا و کۆمەلێ بەهای جواندا، گەنج و روناکبیرەکانى دەبنە قوربانى و لەناو دەبرین، شاریکە تا زەمەنیکى درێژتریش بۆ بەرژەوێندى دەسەلاتە دینى و سیاسىیەکاندا، سەردەمیکى دیکەش ھەر دەکریتە قوربانى.

* * * * *

حیکایەتەکانى باوکم، زۆر وینە و فۆتۆى بالکیش و جوانى تێداى، ھەر لە کۆکردنەوى ئەو ھەموو ناو و کەسایەتییانە و ھەم ئەو رووداوە میژوووییانەى بەرگیکى ھونەرییان کراوەتە بەر و ھەم ئەم ھەموو ناوى کەرەستە و دوکان و جوگرافیای شار و کۆلان و رێ و تۆلە رییەکانى ھەولیر، زمانى فەرھاد غەرەقە لە دەیان و سەدان ناوى کەسەکان و شتەکان، کە کۆکردنەویان لە بەرھەمیکى ئەوھەدا، جوانى و راستگۆیى و وینەى ھەمەھەمى روون و ئاشکرای بە کەسەکان و شار بەخشىو، ھەولیکە ماندوو بوونى پێو دیارە و دارشتنەوھشى بە شیوھى رۆمان کەرەستە کۆکراوەکەى قەشەنگ کردووە.

رەنگە لە ھەندێ شویندا، فەرھاد پیربال، زمانى (نوسەری) خۆى بە کارئەکتەرەکان بەخشىو، بەتایبەتیش لە بابەتى (خەون)دا، کە رەنگە تا رادەیک زانیاری و خۆیندەوکانى نوسەر بالى بەسەر زمانى کارئەکتەرەکان دا کیشا بیت.

بۆ من رۆمانیکى گەرەبە، جوان و چێژبەخشە، گەرانەوھەبەکە بۆ ناو میژووویەکی نزیك و گەرانیکیشە لە ناو ئەو میژوووەدا بە ناو ئیپادەى شاریک و کۆمەلێ کەس، کە ھەر یەكەیان بە شیوھەیک خەون دەبینیت و تەفروتونا دەبیت، لە کۆتاییدا، وینەى شاریک دەبینینەو، تاریک و نووتەک، خەونى کوژراو، دەروونى ماندوو، غەرەقە لە تەنھایی و نامۆبوون، بە شیوھەیک، کە ئەم حیکایەتانە دەکریت نەوێک تەنیا حیکایەتەکانى باوکى فەرھاد بن، بەلکو باوکى ھەر یەكەیک لە ئێمە بیت، تەنانت زیاتر لەمەش حیکایەتەکانى باوکى ھەر کوردیک بیت، یان ئەگەر راستیت دەویت باوکى ھەر مرقۆیک بیت، کە ھەمیشە بۆتە قوربانى دەسەلاتەکانى دین و سیاسەت لەو سەر زەمینەدا، لە میژوووی دوور و نزیکدا ... ئەوھندە نزیك کە ھێشتا دەستى پێنەکردووە!